

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput I. Peccati definitio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

rum, nisi ex voluntate, quâ volumus ut bene sit nobis, vel nolumus ut male sit nobis. Ergo mendacium est, quod, cum fiat ut bene sit nobis, hinc potius male est nobis; vel cum fiat ut melius sit nobis, hinc potius pejus est nobis. Eo ipso proinde creatura perniciofa est amatori, quo præparatur Creatori. In Psal. 79. Et, ut idem ait epist. 120. nunc 140. cap. 2. Non

efficit anima, perversè utens creaturis, ut ordinationem effugiat Creatoris: quoniam si illa male utitur bonis, ille bonè utitur etiam malis. At per hoc illa perversè bonis utendo fit mala: ille ordinatè etiam malis utendo, permanet bonus. Qui enim iniuste se ordinat in peccatis, iuste ordinatur in pœnis.

P A R S I.

De peccatis in genere.

DE peccatis agit Theologia nostra Sancto-
rum, sicut medicina de venenis, non ut illa doceat, sed ut curet. Frustrâ namque se profitetur cordis medicum, qui peccata non novit, vulnera animorum. Sit itaque

CAPUT PRIMUM.

Peccati definitio.

- 1 Peccatum rectissime definit Augustinus: *Dictum, factum, vel concupitum contra legem Dei æternam*, 22. contra Faust. 27. Hæc quippe definitio, utpote complectens peccata oris, cordis, operis, complectitur omnia peccata (quæ ad aliquod istorum reducuntur) optimeque declarat essentiam peccati, per contrarietatem ad legem Dei æternam.
- 2 Imprimis definitio illa complectitur tam peccatum veniale, quàm mortale. Tametsi enim peccatum veniale non sit contra finem legis, pro quanto non destruit charitatem habitualem, nec gratiam sanctificantem, nec amicitiam cum Deo, quæ finis est & scopus omnis legis; atque hoc sensu S. Thomas plerumque dicat, peccatum veniale non esse *contra*, sed *præter* legem: verè tamen est contra inhibitionem legis, & hoc sensu verè contra legem. Siquidem lex non furandi v. g. non tantùm inhibet furtum unius vel plurium florenorum, verùm etiam unius vel paucorum assium. Lex quoque non mentiendi, non solum inhibet mendacium perniciosum & grave, verùm etiam jocosum & leve. Et sic de aliis.
- 3 Facillimè etiam definitio illa adaptatur peccato omissionis: affirmatio quippe & negatio reducuntur ad idem genus (ait S. Thomas) sicque ad factum contra legem æternam, reducitur non factum; ad dictum, non dictum, &c. sive ommissio facti & dicti lege æternâ præcepti.
- 4 Denique eadem definitione illa etiam peccata comprehenduntur, quæ contra legem humanam sive Ecclesiasticam, sive civilem committuntur. Quæcumque enim contra legem humanam sunt, sunt contra legem æternam, per quam humanæ leges vim habent obligandi; per quam etiam præcibitur, *obediendum omni superiori legitime præcipienti*.
- 5 Sed & optime eâ definitione declaratur na-

Tom. I.

tura seu essentia peccati in universum; ut enim S. Thomas 1. 2. q. 71. a. 6. *peccatum nihil aliud est, quàm actus humanus malus*. . . . Habet autem actus humanus, quod sit malus, ex eo quod caret debetâ commensuratione. Omnis autem commensuratio cuiuscumque rei attenditur per comparationem ad aliquam regulam, à qua si divertat, incommensurata erit. Regula autem prima voluntatis humana. . . . est lex æterna.

De ratione itaque peccati usque ad eò est quòd sit contra legem æternam, ut omne peccatum ideò peccatum sit, quia lege æternâ prohibitum, juxta illud S. Thomæ ibidem ad 4. *Cum dicitur quòd non omne peccatum ideò est malum, quia est prohibitum: intelligitur de prohibitione facta per jus positivum. Si autem referatur ad jus naturale, quod continetur primo quidem in lege æterna, secundario vero in naturali iudicatorio rationis humana, tunc omne peccatum ideò est malum, quia prohibitum.* Et

Probatur 1°. ex Psal. 118. *Prævaricantes reputavi omnes peccatores terra. At verò ubi non est lex, nec prævaricatio.* Rom. 4.

2°. ex Augustino serm. 25. in Psal. citatum: *Si prævaricatores sunt omnes peccatores terra, nullum utique est sine prævaricatione peccatum. Nulla est autem prævaricatio sine lege. Nullum est igitur sine lege peccatum.* Et lib. 2. de peccat. merit. cap. 16. *Neque peccatum erit si quid erit, si non divinitus iubeatur ut non sit.* Et lib. 1. de lib. arb. c. 3. *Nihil est malum, nisi prohibitum lege æternâ.*

3°. ratione: quia omne peccatum essentialiter est contra debitum, seu obligationem. Sed omnis obligatio est ex lege vel præcepto. Nec esse potest ex sola lege humana independentè à divina; cum omnis alia lex essentialiter ab ea pendeat, tanquam à prima lege. Et sicut nulla creatura vim habet essendi, nisi derivatam à primo esse; sic nulla lex creata vim habet obligandi, nisi derivatam à prima lege, quæ fons est & principium omnis legis, omnis juris, omnisque debiti & obligationis; sicut primum esse fons est & principium omnis esse, omnisque virtutis & operationis. Unde sicut si per impossibile primum esse non esset, nulla creatura esset; ita si per impossibile lex prima non esset, nulla alia lex esset, nullum jus, nullum debitum, nulla

obligatio, nullus ordo, sed chaos & confusio. A quo enim oriretur jus naturale v. g. ? certe non à sola natura rationali creata: utpote quæ tota, & secundum totam collectionem individuorum suorum, naturali juri subicitur. Necessè est autem jus & debitum, sicut & legem, oriri ab aliquo superiori: cum nec æqualis æquali, nec idem sibiipsi (independenter à potestate superiori) possit imponere legem, ut habetur L. penult. ff. de recept. *Nemo imperare sibi, neque se prohibere quisquam potest.* Et idèò verbum in imperativo non habet primam personam, ait Glossa ibidem. Sed & si prima lex non esset, nulla humana potestas esset, nullaque proinde humana lex, sive Ecclesiastica, sive civilis. Idèòque Proverb. 8. Sapientia increata dicit: *Per me Reges regnant, & legum Conditores justa decernunt.*

9 Nec obstat illud Rom. 2. *Qui sine lege peccaverunt, sine lege peribunt.* Ibi namque sermo est de lege scripta; sine qua peccari potest; sed non sine lege æterna.

10 Non obstat etiam propositio 48. ab Innocentio XI. damnata: *Tam clarum videtur, fornicationem secundum se nullam involvere malitiam, & solum esse malam, quia interdicta, ut contrarium omninò rationi dissonum esse videtur.* Eatenus quippe damnata est, quatenus significat, fornicationem non esse malam, quia prohibita est jure naturali, immutabili, & æterno; sed jure positivo, arbitrario & temporali dumtaxat.

CAPUT II.

Multiplex peccati divisio.

11 **P**eccatum dividitur 1.º in originale & personale. *Originale* est quod ab ortu nobis congenitum est, nec propria voluntate contractum, sed voluntate primi parentis commissum, in nos per carnalem generationem derivatur. *Personale* est quod propria voluntate peccantis committitur.

12 2.º in actuale & habituale. *Actuale* est peccatum, cujus voluntas actu vel virtute perseverat. *Habituale* est macula ex peccato actuali relicta in anima, postquam voluntas illius tam actu quam virtute esse desit.

13 3.º in mortale & veniale. *Mortale* est quod infert animæ mortem, id est privationem gratiæ sanctificantis, dissolutionemque amicitie cum Deo, quæ est vita animæ, sicut anima est vita corporis. *Veniale* est quod non infert mortem animæ, sed divinam comparitur amicitiam; idèòque veniam facile consequitur, licet Deo displiceat; sique contra præscriptum legis ipsius. Ita cum S. Thoma 1. 2. q. 88. a. 2. Theologi passim; id colligentes ex Augustino lib. 21. Civit. c. ult. & Ambrosio l. de Paradiso c. 1. aliisque Patribus.

14 Et declaratur à simili, quia contingunt inter amicos tales offensa, quibus omninò dissolvitur amicitia, v. g. atrocis injuriæ. Con-

tingunt & aliæ offensa, amico displicentes quidem, non tamen usque ad amicitie dissolutionem, sed quas amici, salva amicitia, tolerare solent, licet non sine diminutione fervoris, quo se invicem alioqui amarent.

4.º in peccatum commissionis & omissionis. Illud est, quo transgredimur præceptum negativum, faciendo quod prohibetur: istud, quo transgredimur affirmativum, non faciendo quod præcipitur. De qua divisione Augustinus l. de perfecta just. c. 3. *Duobus (inquit) modis constat omne peccatum, si aut fiant illa que prohibentur, aut illa non fiant que jubentur.*

5.º D. Hieronymus in Ezech. 18. peccatum dividit in peccatum cordis, oris, & operis. Cum enim peccatum sit dictum, factum, vel concupitum contra legem æternam, dictum contra legem æternam est peccatum oris; factum, est peccatum operis; concupitum, est peccatum cordis.

6.º in peccatum in Deum, in proximum, 17 & in seipsum. Quamvis enim omne peccatum aliquo modo sit contra Deum, quatenus offendit ipsum; & contra peccantem, quatenus ipsi nocet: specialiter tamen aliqua sunt, quæ contrariantur virtuti regulanti hominem ad Deum, & ad ea quæ Dei sunt; qualia sunt illa, quæ Deo detrahunt debitum amorem & reverentiam, ut odium Dei, sacrilegium, &c. Alia quæ contrariantur virtuti regulanti hominem ad seipsum, vel regulanti passiones ipsius, secundum rationis ordinem, ut avaritia, luxuria, gula, &c. Alia denique, quæ contrariantur virtuti regulanti hominem ad proximum suum; qualia sunt, quæ lædunt jus proximi, vel humanam societatem offendunt, &c.

7.º D. Gregorius 31. Moral. peccata dividit in carnalia, & spiritualia. Carnalia variè accipiuntur. Primo latè, pro quibuscumque peccatis procedentibus ex sensu: quomodo Galat. 1. inter opera carnis computantur iræ, rixæ, dissensiones, &c. Secundò strictè, pro quibuscumque peccatis versantibus circa materiam externam & corporalem: quomodo Ephes. 5. avaritia numeratur inter peccata carnalia. Tertiò strictissimè, quatenus carnalia distinguuntur contra spiritualia: juxta quam acceptionem carnalia sunt, quæ carnalem delectationem habent pro objecto, consummanturque in carne, ut luxuria & gula. Spiritualia in delectatione spirituali, sive in animo consummantur, ut superbia & inanis gloria.

8.º in peccatum proprium & alienum. 19 Proprium est, quod ab ipso peccante committitur. Alienum, quod ab alio commissum nobis imputatur. Quod quidem pluribus modis contingit, qui sunt *missio, consilium, consensus, palpo, recursus, participans, mutus, non obstant, non manifestans.* Quos modos alibi explicabimus.

9.º denique in peccatum ex infirmitate, 20 ex ignorantia, ex malicia. *Peccata ex infirmitate* sunt, quæ committuntur ex gravi aliqua